

I. Ghis

ANUL XX (Serie nouă)
Trimestrul III - 2006 Nr. 49

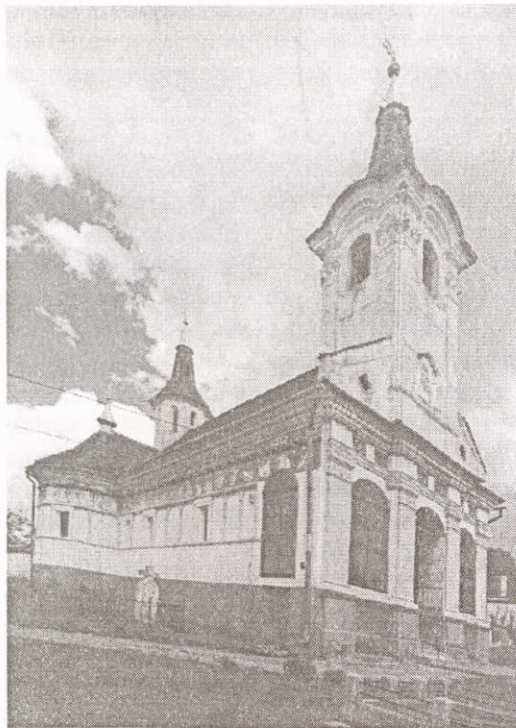
Plaiuri Săcelene

REVISTĂ EDITATĂ DE ASOCIAȚIA CULTURAL-SPORTIVĂ "IZVORUL" - SĂCELE,
ÎNFIINȚATĂ ÎN ANUL 1922 ȘI ÎNREGISTRATĂ LA JUDECĂTORIA BRAȘOV,
SUB NR. 15553, DIN 8.03.1994, cont nr. 4072996060012 B.R.D. FILIALA SĂCELE

V R E M

*să răscolim trecutul celor ce-au cutreerat pământul românesc
să înfățișem prezentul văduvit de măreția trecutului
să despicăm drum nou prin vremuri Să celelor de mâine și
să contribuim cu toată puterea noastră de muncă tinerească
la ridicarea acestor plaiuri mocănești*

VICTOR TUDORAN
Plaiuri Săcelene, 1934

BISERICA SF. NICOLAE CERNATU - SĂCELE
CONSTRUITĂ ÎN ANUL 1783

Plaiuri Săcelene

APARE TRIMESTRIAL

MEMENTO

“ După ce o veți citi, păstrați revista în casa voastră. Oricând o veți găsi, vă va face plăcere, fiindcă vă reamintește oameni și locuri scumpe vouă și părinților voștri.”

CUPRINS

Memoriam

FRAȚII ION ȘI ALEXANDRU LAPEDATU.	3
SĂCELELE LOC ODINIOARĂ ÎNDRĂGIT AL CONCEDIILOR ȘI VACANTELOR ESTIVALE.	4
SĂCELENI DONATORI PENTRU CONSTRUCȚIA CATEDRALEI ORTODOXE DIN SIBIU.	10
I BISERICA "SF. NICOLAE".	11
IN MEMORIAM DUMITRU COSTEA.	11
SĂRBĂTOAREA „SÎNTILIA” LA SĂCELE – BRAȘOV.	12
SĂ NU UITĂM.	14

Cultura

UN GENIU AL MUZICII ROMÂNEȘTI – GEORGE ENESCU (1881-1955).	15
ANUNȚ.	17
RUGĂ DE OCTOMBRIE.	17

Opinii

SINDROMUL PASIVITĂȚII NOASTRE.	18
PLEDOARIE PENTRU UN FOND ARHIVISTIC.	21
S.O.S. – PĂDUREA SĂCELELUI !.	22

Actualitatea

LEX - TURA ZILEI.	23
CRONICĂ ASTRISTĂ.	24
GÂNDURI LA ÎNCEPUT DE AN ȘCOLAR.	25

Sport

FC SACELE - O ECHIPA TINARA.	26
-----------------------------------	----

FRAȚII ION ȘI ALEXANDRU LAPEDATU -130 DE ANI DE LA NAȘTERE-

Frații gemeni Ion și Alexandru Lapedatu, figuri marcante ale culturii noastre naționale, au făcut parte din generația de aur care a făurit România Mare și care a contribuit nemijlocit la punerea în practică a transformărilor instituționale ce au avut loc în acea perioadă.

Ilustrele personalități săcelele s-au născut la 14 septembrie 1876 într-o cunoscută familie transilvăneană cu rădăcini paterne la Glâmboc (jud. Sibiu) și materne din familia Circa din Cernatul Săcelelor.

Ion Lapedatu, tatăl, fiu de țărani, a făcut studiile la Paris și Bruxelles și a fost un remarcant fruntaș al mișcării naționale din Transilvania. A rămas în memorie ca una dintre figurile importante ale culturii române din a doua jumătate a secolului XIX, fiind profesor la Liceul Ortodox Român din Brașov și autor și redactor la "Orientul Român".

La rândul ei, familia mamei a avut un rol însemnat la ridicarea economică a Săcelelor, la edificarea și înzestrarea școlilor și bisericilor românești.

Din păcate, cei doi frați rămân orfani de tată la numai doi ani, fiind nevoiți de soartă să-și croiască cu greu drum în viață, să lupte din răsputeri pentru a-și pune în valoare calitățile și virtuțile. Tradițiile moștenite din familiile părinților îi ajută în stăruința de a-și desăvârși studiile gimnaziale la Cernatu și, apoi, la Școala Centrală din Brașov, pe cele liceale la Brașov și Iași și apoi pe cele universitare la București și Budapesta.

Alexandru urmează facultatea de litere și istorie la București, o absolvă cu calificativul Magna cum Laude, funcționând ca profesor suplinitor la Liceul Sf. Sava. după care lucrează la Biblioteca Academiei Române, secția manuscrise. În 1904 este numit secretar al Comisiei Monumentelor Istorice, în 1917 face parte din comisia care a asigurat securizarea tezaurului Băncii Naționale, iar în 1918 devine membru al Academiei.

În aceeași perioadă, Ion s-a specializat ca economist la Budapesta, intrând apoi cu energie și entuziasm în serviciul unor instituții remarcabile: băncile "Albina" și "Ardeleana", dar și la ASTRA, unde a militat pentru înființarea Muzeului Asociațiunii și a sprijinit proiectul Enciclopediei lui Diaconovici.

Tot în acei ani, ambii frați participă cu efervescență la viața culturală și politică a românilor, Alexandru făcând parte din "Liga Culturală", unde luptă pentru emanciparea românilor alături de personalități ale epocii ca: Aurel Popovici, Șt. O. Iosif, B. Șt. Delavrancea, începe să publice în "Gazeta Transilvaniei", "Convorbiri Literare", "Semănătorul", "Tribuna Poporului", "România Jună", iar în 1918 devine vicepreședinte al Comitetului Național al

Românilor din Austro-Ungaria. Ion a condus încă din perioada studenției Societatea Studenților Români "Petru Maior" din Budapesta.

Universitari, deschizători de noi drumuri la Universitatea Dacia Superioară, respectiv Academia Comercială, ambele din Cluj, Alexandru și Ion Lapedatu evoluează pe traiectorii asemănătoare, prin care deschid orizonturi noi în domeniul politicilor bancare și asigurărilor (Ion) și al studiilor istorice moderne românești și transilvănene (Alexandru).

În perioada de uriașe transformări sociale și economice de după Marea Unire, cei doi cărturari săceleli primesc responsabilități foarte importante de la autoritățile vremii, fiind folosiți ca experți în toate tratativele care au

duș la încheierea tratatului de pace de la Paris, la încheierea acordurilor economice, la definitivarea problemei Fundației "Em. Gojdu", la dezvoltarea muzeologiei, arheologiei, a cercetării arhivistice, numismatice și conservării monumentelor istorice.

Calitățile fraților gemeni Lapedatu le-au adus și numeroase recunoașteri publice. Alexandru a fost ales,

în 1936, senator de drept și, în același an, președinte al Senatului. În 1923 fusese numit Ministru al Culturii, Artelor și Cultelor, funcție pe care o deține, cu intermitențe, sub patru guvernări. Ca o încununare a întregii activități științifice, Alexandru Lapedatu a fost ales, între anii 1935-1937, în funcția de președinte al Academiei Române, iar, apoi, între 1938-1948, secretar general al acestui prestigios for. Ion a fost deputat, Ministru al Finanțelor (1926) și director, viceguvernator și guvernator al Băncii Naționale.

Personalități de prim rang, echilibrați, demni, atașați în mod profund intereselor neamului lor, frații Lapedatu aparțin elitei intelectuale românești, recunoscându-li-se meritele încă în viață prin importante medalii și decorații ce le-au fost decernate ca și prin volumul omagial dedicat lor și publicat în 1936.

După schimbările politice ce au survenit după cel de al doilea război mondial, Alexandru și Ion Lapedatu au fost marginalizați de noile autorități comuniste, au fost excluși brutal din viața publică, Alexandru fiind întemnițat la Sighet, unde a și murit la 30 august 1950, iar Ion, rămas fără mijloace de existență din cauza izolării la care a fost supus, a decedat, la rândul său, la 24 martie 1951.

Este datoria noastră, a săceleliilor de astăzi, să înlăturăm vâlul uitării și stigmatizării celor doi frați săceleli care în perioada interbelică au fost un exemplu elocvent de dăruire, competență și patriotism, ținând vie flacăra democrației, progresului și năzuințelor românești.

Horia Bârsan

